

12 november 1944 (ingekleurd): Goederen- en veewagens volgeladen met gevorderde Rotterdamse mannen, nabij Station Haarlem - Westergracht.

Stichting Razzia Monument Rotterdam

Kamer van Koophandel Rotterdam
77939050

RSIN nummer
8612062665

Culturele ANBI status
Goedkeuring Belastingdienst
9 juni 2020

Bankrekening ABN AMRO
NL63 ABNA 0881 346 179

Website
www.razziamonument.nl

Redactie Nieuwsbrief
Rob B. Tol
Jan Willem Cleijpool
info@razziamonument.nl

Van het bestuur

Sinds de vorige editie hebben we enorme stappen gemaakt. Er is een unieke locatie voor het monument gereserveerd op de Parkkade, vrijwel in het hart van het razzia-gebied. We hebben een geweldig ontwerp voor het monument en we komen vaker in de publiciteit, waardoor het draagvlak steeds verder toeneemt. Verder zijn we trots op alle, inmiddels meer dan 25, vrijwilligers die keihard meewerken om het project tot een succes te maken. De samenwerking met onze partners is stevig geïntensiveerd. Het aantal abonnees op de nieuwsbrief groeit gestaag. Net als de bezoekers van de website en onze pagina's op social media.

We zijn eind 2019 vol goede moed gestart met slechts ideeën en een paar aantekeningen. Nu een kleine twee jaar later zitten we in een achtbaan van goede resultaten en positiviteit. In deze nieuwsbrief nemen we u mee in de vorderingen van het project en ook wat nog aanstaande is.

Vriendelijke groet,
Stichting Razzia Monument Rotterdam

René Versluis
Voorzitter

Jan Willem Cleijpool
Secretaris - Penningmeester

Razzia Monument - Parkkade Rotterdam

In samenwerking met de adviseurs van de gemeente Rotterdam is voor het monument een plek gereserveerd in het plantsoen naast het "Van Ommerenhaventje" aan de Parkkade. Deze schitterende en eervolle locatie is goed bereikbaar en ligt gecentreerd ten opzichte van alle verzamellocaties tijdens de razzia. Door de ligging direct aan de Maas is er een mooie connectie met Rotterdam-Zuid en Schiedam.

Financiële steun

Wilt u het Razzia Monument Rotterdam financieel steunen? Maak uw gift over op:

Bankrekening:

NL63 ABNA 0881 346 179
t.n.v. Stichting Razzia Monument
Rotterdam

Vanwege onze culturele ANBI status is fiscaal vriendelijk doneren voor particulieren en bedrijven mogelijk. Meer informatie is te vinden op de website van de [Belastingdienst](#).

Onze partners

Tijdens de uitvoering van het project weten we ons op vele gebieden gesteund met goed advies en praktische hulp. We zijn daarvoor bijzonder veel dank verschuldigd aan:

Gemeente
Rotterdam

STADION
FEIJENOORD

tempo team

Zusjes verliezen moeder tijdens razzia, nachtmerries voor vader

De 10de november 1944 staat in het geheugen gegrift van de zussen Renske en Johanna Swart. Op de dag van de grote razzia in Rotterdam werd hun moeder voor hun ogen door een Duitse soldaat thuis doodgeschoten.

Foto: Johanna Swart (Algemeen Dagblad).

Johanna vertelt: "Mijn vijfjarig zusje Renske en ik zaten aan de tafel in de kleine voorkamer te tekenen. Zelf was ik toen acht jaar. Mijn vader was drieëndertig en hij had zich moeten melden voor de arbeidsinzet, maar hij wilde niet naar Duitsland worden getransporteerd. Daarom was hij ondergedoken bij het oudere echtpaar de familie Kasbergen. Later zou dat verblijf in die donkere en natte ruimte hem terugkerende nachtmerries bezorgen". Hun moeder had haar dochtertjes geïnstrueerd om te zeggen als Duitse soldaten hun huis zouden binnendringen: "Papa is aardappelen aan het rooien in Overijssel". Dat was een geloofwaardige leugen in die tijd."

In koelen bloede

"Terwijl wij rustig zaten te tekenen, liep mama zenuwachtig door het huis. Op de hoek van de Carnisselaan en de Carnissesingel in Rotterdam-Zuid moesten de opgeroepen mannen zich verzamelen. In het bevel stond onder andere dat vrouwen en kinderen in de huizen moesten blijven. Mijn moeder schoof het raam omhoog omdat ze wilde weten of mijn vader toch niet was opgepakt. Ze schoof het raam omhoog om te kijken. Mijn zusje riep nog: "Dat moet je niet doen". Nauwelijks had ze het hoofd naar buiten gestoken of we hoorden een harde klap. "Onze moeder lag ineens op de grond. Er stroomde bloed uit een gaatje in haar hoofd." Een Duitse soldaat heeft haar, waarschijnlijk vanaf de overkant van de straat, in koelen bloede door het hoofd geschoten.

Niet meer over gesproken

"Over alles wat er die dag gebeurde werd niet meer gesproken. Ook zijn we niet bij de begrafenis van onze moeder geweest. Mensen dachten in die tijd dat het beter was om nergens over te praten, dan zouden de kinderen er ook niet meer aan denken. Pas veel later heb ik het een plaats kunnen geven en kan ik er mee leven."

Razzia Monument

We vragen Johanna naar het Razzia Monument: "Persoonlijk vind ik het initiatief voor een monument voor alle slachtoffers van de razzia een uitstekend initiatief. Zo gedenken we ook onze beide ouders. Als nabestaanden vinden we dat bijzonder waardevol."

Video

Het verhaal van Johanna en haar zus Renske is te zien en te beluisteren via de volgende link:

["Zussen verloren moeder tijdens razzia"](#)

Het artistiek ontwerp van beeldend kunstenaar Anne Wenzel

We hebben het programma Beeldende Kunst en Openbare Ruimte (BKOR) van Centrum Beeldende Kunst Rotterdam (CBK) bereid gevonden ons te helpen een kunstenaar te selecteren voor een ontwerp. Uit een longlist werden uiteindelijk vier kunstenaars uitgenodigd voor het maken van een schetsontwerp.

De presentatie van de beeldend kunstenaar Anne Wenzel werd door iedereen omarmd. Met haar ontwerp krijgt de stad een kunstwerk en tegelijkertijd een monument van een Rotterdamse kunstenaar van internationale statuur, waarvan tot op heden nog geen werk in de Rotterdamse Beeldencollectie vertegenwoordigd is.

Zij maakt monumentale beelden en installaties die zij exposeert in vooraanstaande musea, zoals in Museum Boijmans van Beuningen en het Stedelijk Museum Schiedam. Internationaal was haar werk te zien in vooraanstaande instituten en galerieën in steden zoals Parijs, London, Berlijn en Wenen. Haar werk is opgenomen in vele museale collecties en privéverzamelingen in het binnen- en buitenland. De afgelopen jaren realiseerde zij beelden voor de openbare ruimte zoals de fontein voor de Rechtbank in Zwolle en het Monument voor Vrijheid op het Anne Frank Plein in Den Bosch.

Voor het artistieke ontwerp van het monument heeft Wenzel zich laten inspireren door foto's zoals gedeporteerden en de achterblijvers bij zich droegen om de herinnering aan hun dierbaren levend te houden, om de hoop niet op te geven, om de heimwee de baas te blijven. Ze staan voor Wenzel niet alleen symbool voor foto's die men koesterde, maar ook voor de razzia zelf. Met de kennis van nu, maken de foto's pijnlijk duidelijk dat een idylle zomaar kan veranderen in een vreselijke nachtmerrie. Wenzel koos een foto met een man en een vrouw als uitgangspunt voor het ontwerp.

Twee keramische figuren, een staande vrouw en een op zijn knie zittende man staan gescheiden van elkaar. Cirkelend om de beelden wordt op de lange jurk een fel oranje vorm zichtbaar. Eenzelfde oranje vorm is te zien aan de linkerkant van de man. Beiden zijn in eerste instantie liefdevol en als één geheel geboetseerd, maar vervolgens van elkaar gescheiden. Met deze letterlijke doorsnijding van het dubbelportret tot twee losstaande beelden weet Anne Wenzel alle emoties van scheiding, van het afgesneden zijn, pijnlijk doeltreffend te verbeelden.

De fel oranje, bijna fluorescerende kleur lijkt haast op wonden. Wonden die jarenlang verborgen bleven. Maar tegelijkertijd zijn deze twee oranje vlekken juist krachtig en positief. Hierdoor blijven de twee personen, de man en de vrouw altijd verbonden. Hoe ver ze ook van elkaar gescheiden zijn, er is ook hoop en niet alleen pijn.

Het ontwerp maakt dankbaar gebruik van de beoogde locatie op de Parkkade, pal aan de Maas. De vrouw lijkt de verte in te kijken als hoopvol baken, wachtend op de van haar verwijderde geliefde. De beeldengroep wordt meer dan manshoog uitgevoerd.

Foto (artistiek ontwerp): Lotte Stekelenburg.

Even voorstellen - Frans Roozen

Frans is woordvoerder en adviseur bij Albeda, een regionaal opleidingscentrum voor middelbaar beroepsonderwijs en volwasseneneducatie in Rotterdam en de regio. Hij adviseert het communicatieteam van onze stichting.

Frans vertelt: "Wat moet een school waar mensen werken of studeren die de oorlog niet hebben meegemaakt met het onderwerp razziamonument? Het antwoord op die vraag is simpel. Meer dan je wellicht zou denken. Onze medewerkers kennen de verhalen van familieleden die de oorlog en/of razzia's hebben meegemaakt. Sterker nog als ik ze vertel over de Razzia in Rotterdam en de herdenking in het Feyenoord stadion dan wordt soms de link gelegd naar de verhalen van hun eigen familieleden.

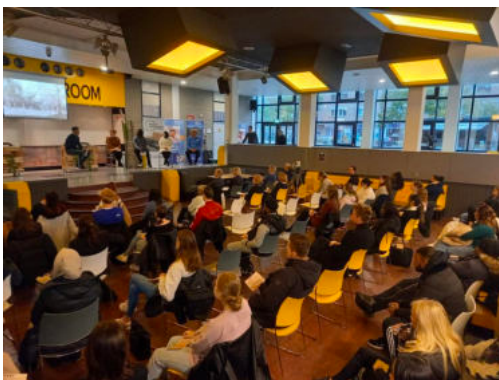
Burgerschapslessen

Voor onze studenten is het belangrijk dat zij vanuit burgerschap de geschiedenis kennen van hun stad en de wereld waarin ze leven. Zonder geschiedenis geen toekomst luidt het gezegde. Daarom vinden wij bij Albeda het belangrijk dat onze studenten ook stil staan bij het verleden. We geven het onderwerp een plaats in onze burgerschapslessen, maar we kijken ook hoe onze studenten van het Muzikant Producer College een bijdrage kunnen leveren aan de onthulling van het monument in 2022.

Ook mijn vader

Ik werk al mijn hele leven in Rotterdam en heb nooit geweten dat de Razzia een vergeten hoofdstuk is in de geschiedenis van de stad. Door de verhalen van René, Jan Willem en Rob dacht ik weer eens terug aan de schaarse oorlogsverhalen van mijn vader. Ook hij is opgepakt en op transport gezet naar een werkkamp. Ergens op de Veluwe heeft hij kans gezien om uit de rijdende trein te springen in een berg sneeuw, want het was winter. Dat is gelukkig goed afgelopen."

Start scholen project - ThemawEEK razzia

Voorafgaand aan de razzia-herdenking op 10 november, is die dag een proef gestart met een unieke lessenreeks over de Razzia.

De eerste bijeenkomst werd bijgewoond door ruim 50 studenten van het College Economie & Ondernemen. Zij konden daarbij actief deelnemen door te reageren via een app op hun telefoon en daarna het gesprek aan te gaan.

Namens stichting Razzia Monument Rotterdam hield Jan Willem Cleijpool een korte inleiding over de achtergronden van de razzia en de gevolgen voor de slachtoffers.

Daarnaast deelde Hein Albeda, zoon van school-naamgever, professor Wil Albeda, de ervaringen van zijn vader die ook tot de slachtoffer van de razzia behoort. Tot slot werden gesprekken gevoerd over de thema's vrijheid, dwangarbeid en hoe naast de Tweede Wereldoorlog ook andere tragische gebeurtenissen in de geschiedenis een plek kunnen krijgen binnen het onderwijs. De opzet is dat in 2022 alle 20.000 studenten van Albeda aan deze themawEEK gaan meedoen.

Impressies razziaherdenking Stadion Feyenoord 10 november

Burgemeester Aboutaleb sprak zijn steun uit voor het Razzia Monument. Naast deze herdenking en de bestaande plaquettes, is er geen monumentale herdenkingsplek waar je naartoe kunt gaan als je daar behoefte aan hebt en passanten wijzer kan maken over deze voor Rotterdam zo gedenkwaardige gebeurtenis.

De burgemeester sprak verder over waardering voor alle vrijwilligers die zo bevlogen, met daadkracht en doorzettingsvermogen aan de totstandkoming van het monument werken.

Voorts geeft hij aan dat met het monument, op een mooie plek in de stad, het verhaal van de razzia meer aandacht zal krijgen en ook nog meer mensen kennis zullen nemen van deze ingrijpende gebeurtenis. Zo wordt de grote razzia van Rotterdam voorgoed aan de vergetelheid onttrokken.

In de hierop volgende toespraak van voorzitter René Versluis introduceert hij kunstenaar Anne Wenzel en nodigt hij de burgemeester en onze ambassadeur en gastspreker Gerard Cox uit voor de onthulling van het ontwerp voor het monument. Foto's: Bill de Kimpe.

Volgende editie

In de volgende editie, nemen wij onze lezers weer mee in de laatste ontwikkelingen. We besteden aandacht aan het scholenproject en nieuwe samenwerkingen die in voorbereiding zijn. Ook komen weer een vrijwilliger en een razzia-slachtoffer aan het woord.

Vriendelijke groet,

René Versluis, Jan Willem Cleijpool - bestuur en Rob B. Tol - redactie

Razzia Monument Rotterdam, wordt financieel gesteund door onder andere:

